

B&B
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

Diplomsko delo višješolskega strokovnega študija
Program: Organizator poslovanja
Modul: Ekonomist

**UGOTAVLJANJE IN ZAGOTAVLJANJE
KAKOVOSTI PRI PROCESU PRIJAVE
PREBIVALIŠČA**

Mentorica: Mag. Maja Zalokar, univ. dipl. org. Kandidatka: Anja Tomc
Lektorica: Barbara Troha Šimnic, prof. slov.

Kranj, junij 2024

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorici mag. Maji Zalokar za vso pomoč pri pisanju diplomske naloge, za hitro odzivnost ob mojih vprašanjih in za korekten odnos.

Hvala službeni vodji Tadeji Kreft za vzpodbudne besede ob šolanju in za vse nasvete ob pisanju diplomske naloge. Hkrati bi se zahvalila tudi sodelavki Mojci Žibert za delitev vseh informacij in znanja na področju prijave prebivališča.

Zahvaljujem se tudi lektorici Barbari Troha Šimnic, ki je mojo diplomsko nalogo jezikovno in slovnično pregledala.

Posebna zahvala pa gre mojemu možu za vso vzpodbudo in podporo pri šolanju.

IZJAVA

Študentka Anja Tomc izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom Maje Zalokar.

Skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah dovoljujem objavo tega diplomskega dela na spletni strani šole.

Dne _____

Podpis: _____

POVZETEK

Diplomska naloga z naslovom "Ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti pri prijavi prebivališča" se osredotoča na preučevanje postopkov, metod in ukrepov, ki so potrebni za zagotavljanje natančnosti, učinkovitosti in zanesljivosti prijave prebivališča v Republiki Sloveniji. Proces prijave prebivališča je postopek, ki vpliva na pravilno evidenco prebivalcev, načrtovanje javnih politik in zagotavljanje socialnih storitev. V nalogi smo analizirali trenutni sistem prijave prebivališča, vključno s pravnim okvirom, organizacijsko strukturo in tehnološko podporo. Raziskava je pokazala, da trenutni sistem, čeprav dobro zasnovan, še vedno vsebuje določene pomanjkljivosti, ki lahko privedejo do napak v evidenci prebivalstva in omogočajo fiktivne prijave prebivališča. Največji problem pa predstavlja človeški faktor. Redno usposabljanje in izobraževanje zaposlenih, ki so vključeni v proces prijave prebivališča, je bistvenega pomena za zmanjšanje človeških napak in izboljšanje postopkov. Zaposleni morajo biti dobro seznanjeni z zakonodajo, postopki in uporabo tehnologije. Fiktivne prijave prebivališča predstavljajo resen problem, ki ga je mogoče zmanjšati z uvedbo sankcij, izboljšanjem preverjanja podatkov in večjo ozaveščenostjo javnosti o posledicah takšnih dejanj.

KLJUČNE BESEDE

- Stalno prebivališče
- Začasno prebivališče
- Fiktivna prijava prebivališča
- Preverjanje resničnosti prijave prebivališča
- Ugotavljanje stalnega prebivališča

ABSTRACT

The thesis titled "Determining and Ensuring Quality in the Process of Residence Registration" focuses on examining the procedures, methods, and measures required to ensure the accuracy, efficiency, and reliability of residence registration in the Republic of Slovenia. The process of residence registration is crucial for maintaining accurate population records, planning public policies, and providing social services. The thesis analyzes the current system of residence registration, including the legal framework, organizational structure, and technological support. The research reveals that although the current system is well-designed, it still contains certain deficiencies that can lead to errors in population records and enable fictitious residence registrations. The most significant issue identified is the human factor. Regular training and education of employees involved in the residence registration process are essential for reducing human errors and improving procedures. Employees must be well-informed about the legislation, procedures, and technology used in the process. Fictitious residence registrations represent a serious problem that can be mitigated by introducing sanctions, improving data verification processes, and increasing public awareness of the consequences of such actions.

KEYWORDS

- permanent residence
- temporary residence
- fictitious residence registration
- verification of residence registration authenticity
- determination of permanent residence

KAZALO

1	UVOD	1
1.1	Predstavitev problema	1
1.2	Cilji naloge.....	2
1.3	Predstavitev okolja	2
1.4	Predpostavke in omejitve	3
1.5	Metode dela	3
2	POMEN PRIJAVE PREBIVALIŠČA	4
2.1	Prijava prebivališča	4
2.2	Definicija stalnega in začasnega prebivališča	4
3	ZAKONODAJA IN PREDPISI PRIJAVE PREBIVALIŠČA	6
3.1	Zakon o prijavi prebivališča (ZPPreb-1)	6
3.2	Predpisi ministrstva za notranje zadeve	11
3.2.1	Zanimivosti o prijavi prebivališča v drugih državah	13
4	UGOTAVLJANJE IN ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI PRI PRIJAVI PREBIVALIŠČA	15
4.1	Analiza dejanskega stanja	15
4.1.1	Postopek prijave prebivališča:	16
4.2	Učinkovitost obstoječih metod ugotavljanja kakovosti.....	17
4.3	Zagotavljanje kakovosti pri prijavi prebivališča	18
5	FIKTIVNE PRIJAVE PREBIVALIŠČA	21
5.1	Opis fiktivnih primerov.....	21
5.1.1	Neresnična prijava prebivališča za pridobitev socialnih ugodnosti.	21
5.1.2	Izogibanje davkom ali zakonskim obveznostim.....	22
5.1.3	Nezakonito glasovanje	22
5.1.4	Zloraba sistemov socialne oskrbe	23
5.1.5	Najemniške goljufije.....	23
5.2	Ugotavljanje fiktivnih prijav	23
5.3	Preprečevanje fiktivnih prijav prebivališča	24
6	POSTOPEK RESNIČNOSTI PRIJAVE PREBIVALIŠČA	26
6.1	Potek postopka	27
7	POSTOPEK UGOTAVLJANJA DEJANSKEGA PREBIVALIŠČA	29
7.1	Potek postopka	30
8	ZAKLJUČEK	32
9	VIRI IN LITERATURA	33

KAZALO TABEL

Tabela 1: Prikaz zneskov denarne socialne pomoči od 1. 4. 2024	22
--	----

KAZALO SLIK

Slika 1: Grafični prikaz prijave stalnega prebivališča na UE Kranj.....	15
Slika 2: Grafični prikaz rešenih primerov postopka preverjanja resničnosti prijave .	28
Slika 3: Rešeni primeri postopka ugotavljanja dejanskega prebivališča	31

POJMOVNIK

Fiktivno: beseda »fiktivno« se nanaša na nekaj, kar ni resnično oziroma je izmišljeno. Fiktivna prijava prebivališča se nanaša na situacijo, ko posameznik prijavi naslov bivanja, kjer dejansko ne prebiva. Fiktivne prijave so nezakonite in predstavljajo obliko zlorabe sistema.

KRATICE IN AKRONIMI

CSD:	Center za socialno delo
EMŠO:	Enotna matična številka občana
MNZ:	Ministrstvo za notranje zadeve
RS:	Republika Slovenija
RSP:	Register stalnega prebivalstva
UE:	Upravna enota
ZPPreb-1:	Zakon o prijavi prebivališča
ZSV:	Zakon o socialnem varstvu
ZUP:	Zakon o splošnem upravnem postopku
ZZZS:	Zakon za zdravstveno zavarovanje Slovenije

1 UVOD

V današnjem hitro spreminjajočem se družbenem in tehnološkem okolju postajajo administrativni postopki, kot je prijava prebivališča, ključnega pomena za vzdrževanje reda in sledljivosti v družbi. Diplomaska naloga si prizadeva osvetliti pomembnost in kompleksnost tega postopka ter raziskati možnosti ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti v njem z zavedanjem, da učinkovitost procesa prijave prebivališča vpliva na različne vidike družbene organiziranosti, pravne varnosti in odnosa med državljani in državo.

Prijava prebivališča je na prvi pogled preprost administrativni postopek, pridobiva pa vse večjo kompleksnost in pomen v kontekstu sodobnega življenja. Z naraščajočimi družbenimi premiki, mobilnostjo prebivalstva ter spreminjajočimi se družbenimi normami se postavlja vprašanje, kako ohraniti učinkovitost in kakovost tega procesa. To postaja ključno ne le za upravne organe, ki sam postopek izvedejo, ampak tudi za posameznika in družbo kot celoto.

Naša raziskava bo temeljila na prepričanju, da je ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti pri procesu prijave prebivališča ključno za vzpostavitev učinkovitega, pravičnega in transparentnega sistema. S tem namenom se bomo podrobno posvetili analizi relevantne zakonodaje, praks ter novih tehnoloških rešitev, ki lahko oblikujejo prihodnost tega administrativnega postopka.

Zavedamo se, da proces prijave prebivališča ni zgolj formalnost, ampak neposredno vpliva na vsakdanje življenje državljanov in strukturo družbe. Zato bomo raziskali sedanji sistem ter iskali možnosti za izboljšave.

Z usmeritvijo v ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti pri procesu prijave prebivališča si prizadevamo ne le analizirati obstoječe stanje, temveč tudi predlagati smernice za prihodnji razvoj. Želimo prispevati k oblikovanju boljše, pravičnejše in bolj prilagodljive administrativne strukture, ki bo služila državljanom ter hkrati sledila visokim standardom sledljivosti, varnosti in učinkovitosti.

S tem uvodom postavljamo temelje našega raziskovanja, usmerjenega v razumevanje in izboljšanje ključnega elementa – procesa prijave prebivališča.

1.1 Predstavitev problema

Predstavitev problema v diplomski nalogi, ki se osredotoča na ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti pri procesu prijave prebivališča, zahteva jasno analizo vseh izzivov in nejasnosti, s katerimi se sooča sedanji sistem.

Ena od osrednjih težav je nedoslednost v izvajanju postopka prijave prebivališča, kar lahko vodi v neenakost in nepravičnost med državljani. Ta nedoslednost se lahko pojavi zaradi pomanjkljivega poznavanja zakonodaje s strani upravnih organov ali neenakih interpretacij istih zakonov v različnih okoljih. Posledično se lahko državljani znajdejo v situacijah, kjer so njihove pravice kršene ali pa so podvrženi nepotrebnim birokratskim oviram.

Poleg tega lahko problem predstavlja tudi pomanjkljiva komunikacija med različnimi institucijami, ki so vpletene v proces prijave prebivališča. Nejasnost ali nepopolne informacije lahko ovirajo državljane pri pravilni izvedbi postopka ter vodijo v zapletene situacije, ki zahtevajo dodatne korake ali popravke.

Druga pomembna težava, ki jo je treba obravnavati, je morebitna nepravilna uporaba ali zloraba osebnih podatkov državljanov v tem procesu. Zaradi narave informacij, ki jih je treba posredovati pri prijavi prebivališča, je varovanje zasebnosti in zaupnosti podatkov ključnega pomena. Morebitne ranljivosti ali vrzeli v varnosti lahko ogrozijo zaupanje državljanov v sistem ter vodijo v resne posledice za posameznike.

Skozi raziskavo in analizo teh problemov bomo razumeli, kako lahko ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti pri procesu prijave prebivališča prispeva k izboljšanju celotnega sistema, prav tako pa bomo lahko oblikovali smernice za izboljšave in predlagali ukrepe, ki bodo pripomogli k učinkovitejšemu, pravičnejšemu in varnejšemu postopku prijave prebivališča.

1.2 Cilji naloge

Cilji diplomske naloge, ki se osredotoča na ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti pri prijavi prebivališča, so zastavljeni z namenom razumevanja obstoječih izzivov ter predlaganja konkretnih rešitev in smernic za izboljšanje sistema.

Temeljni cilj naloge je analizirati obstoječo zakonodajo in pravne postopke, ki urejajo proces prijave prebivališča. S tem ciljem bomo razumeli osnovne zahteve, ki jih mora upoštevati upravni postopek.

S pomočjo analize obstoječega stanja bomo odkrili ključne izzive in težave, s katerimi se soočajo državljani in upravni organi pri procesu prijave prebivališča.

1.3 Predstavitev okolja

Upravna enota Kranj je ključna institucija na lokalni ravni, ki opravlja številne upravne postopke, med drugim tudi proces prijave prebivališča. Kranj je pomembno administrativno, gospodarsko in kulturno središče v Gorenjski regiji, zato ima Upravna enota Kranj pomembno vlogo pri zagotavljanju učinkovitega in kakovostnega izvajanja postopka prijave prebivališča na tem območju.

Zakonodajno okolje, ki ureja postopek prijave prebivališča na območju Upravne enote Kranj, zajema nacionalno zakonodajo, predpise lokalnih oblasti ter morebitne dodatne smernice ali standarde, ki so specifični za to geografsko območje.

Administrativno okolje upravne enote Kranj vključuje delovanje upravnih organov, ki so pristojni za obravnavo postopka prijave prebivališča. To vključuje postopke za sprejem vloge, pregled dokumentacije, izdajo potrebnih potrdil ter morebitne druge administrativne korake, ki so del postopka. Razumevanje delovanja in praks upravnih organov je ključno za ugotavljanje morebitnih izzivov ali težav v postopku.

Tehnološko okolje Upravne enote Kranj je pomemben vidik, ki vpliva na izvajanje postopka prijave prebivališča. To vključuje uporabo sodobnih tehnoloških rešitev, kot

so elektronski obrazci za oddajo vloge za prijavo prebivališča, avtomatizacija procesov, elektronsko arhiviranje dokumentacije ter varovanje osebnih podatkov državljanov. Pomembno je razumeti, kako tehnologija vpliva na učinkovitost, preglednost in varnost postopka prijave prebivališča v okviru Upravne enote Kranj. S celovito predstavitvijo okolja Upravne enote Kranj bomo pridobili temeljno razumevanje faktorjev, ki vplivajo na kakovost in učinkovitost procesa prijave prebivališča na tem območju. Razumevanje nam bo omogočilo oblikovanje smernic za izboljšanje tega upravnega postopka v okviru Upravne enote Kranj.

1.4 Predpostavke in omejitve

Predpostavljamo, da bodo vsi uporabljeni podatki iz uradnih virov, kot so register stalnega prebivalstva in statistične baze, natančni in zanesljivi. Prav tako, da bodo zaposleni na upravni enoti in drugi sodelujoči delili svoje izkušnje ter vpoglede v proces prijave prebivališča. Predpostavljamo, da je veljavna zakonodaja, ki ureja prijavo prebivališča, ustrezna in celovita ter da bo ostala nespremenjena vsaj v času raziskave. Predpostavljamo tudi, da obstoječa tehnološka infrastruktura omogoča učinkovito izvajanje postopkov prijave prebivališča in da so pomanjkljivosti posledica organizacijskih ali človeških dejavnikov.

Zaradi omejenega časa, namenjenega pripravi diplomske naloge, nismo mogli izvesti dolgoročnih študij ali učinkov predlaganih izboljšav. Dostop do določenih podatkov je bil zaradi varovanja osebnih podatkov in zaupnosti omejen, kar je lahko vplivalo na obseg in natančnost analize.

Te predpostavke in omejitve je treba upoštevati pri interpretaciji rezultatov in zaključkov te diplomske naloge, kljub temu pa predstavljajo pomembno izhodišče za nadaljnje raziskave in izboljšave v procesu prijave prebivališča.

1.5 Metode dela

Na podlagi študija literature bomo pridobili vpogled v obstoječe raziskave in navodila glede procesa prijave prebivališča. S študijem primerov prijave prebivališča bomo lahko analizirali, kako se v danih primerih upošteva kakovost pri sami prijavi.

Z analizo veljavne zakonodaje glede prijave prebivališča bomo preučili, ali obstajajo določbe in smernice, ki se nanašajo na kakovost prijave prebivališča. Sodelovali bomo s svojimi nadrejenimi in s sodelavci, ki imajo izkušnje pri prijavi prebivališča.

Na podlagi naših ugotovitev bomo podali nekaj smernic oziroma priporočil za izboljšanje ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti pri prijavi prebivališča.

2 POMEN PRIJAVE PREBIVALIŠČA

2.1 Prijava prebivališča

Prijava prebivališča je upravni postopek, v katerem posameznik sporoči svoj naslov stalnega oziroma začasnega prebivališča upravni enoti, ki je pristojna za to območje. Posameznik prijavi stalno prebivališče na območju upravne enote, ki je krajevno pristojna za prijavo prebivališča. Ta postopek je pomemben zaradi več razlogov:

- **urejenost in sledljivost:** prijavljanje prebivališča omogoča vzpostavitev urejenega sistema, ki omogoča sledljivost prebivalstva. To je ključno za vodenje različnih statistik, evidenc in registrov, ki so potrebni za delovanje države in družbe.
- **dostop do javnih storitev:** na podlagi prijave prebivališča posameznik ali družina pridobi dostop do različnih javnih storitev in ugodnosti, ki so povezane s stalnim prebivališčem. To vključuje zdravstvene storitve, socialne pomoči, izobraževalne ustanove in druge javne storitve.
- **ujeljavljanje pravic in dolžnosti:** prijava prebivališča je pogosto povezana z uveljavljanjem različnih pravic in dolžnosti, ki so povezane s stalnim prebivališčem. To vključuje pravice in dolžnosti na področju volilne pravice, davčne obveznosti, sodnih postopkov in drugih pravnih vprašanj.
- **varnost in zaščita:** prijava prebivališča omogoča tudi vzpostavitev sistema varovanja in zaščite posameznikov na njihovem stalnem prebivališču. To vključuje zagotavljanje varnosti s strani lokalnih organov, nudenje pomoči v sili ter zagotavljanje drugih oblik zaščite in pomoči.

Postopek prijave prebivališča se izvaja na upravni enoti, ki je krajevno pristojna za dani naslov, krajevnih uradih in na veleposlaništvih po vsem svetu. Prijava prebivališča se izvede, ko posameznik odda ustrezno vlogo za prijavo prebivališča in predloži ustrezno dokumentacijo. Pomembno je, da se ta postopek izvede pravočasno in natančno, saj ima pomembne posledice za posameznika ali družino ter za delovanje države in družbe kot celote.

2.2 Definicija stalnega in začasnega prebivališča

Stalno prebivališče je določeno kot naslov v Republiki Sloveniji, na katerem posameznik stalno prebiva, naslov pa predstavlja središče posameznikovih življenjskih interesov, kar se presoja na podlagi njegovih družinskih, partnerskih, delovnih, ekonomskih, socialnih in drugih vezi, ki kažejo, da med posameznikom in naslovom, kjer živi, obstajajo tesne in trajne povezave. Vsak državljan ali tujec z dovoljenjem za stalno prebivanje je dolžan stalno prebivališče prijaviti v osmih dneh od dneva naselitve na naslov, kjer stalno prebiva. (MNZ, 2020)

Začasno prebivališče je določeno kot naslov v Republiki Sloveniji, na katerem posameznik začasno prebiva zaradi dela, šolanja, prestajanja kazni ali drugih razlogov. K prijavi začasnega prebivališča sta zavezana tako posameznik kot stanodajalec, odvisno od vrste nastanitve. (MNZ, 2020)

3 ZAKONODAJA IN PREDPISI PRIJAVE PREBIVALIŠČA

3.1 Zakon o prijavi prebivališča (ZPPreb-1)

Zakonodaja o prijavi prebivališča je pomemben del pravnega sistema vsake države, saj določa obveznosti in postopke, ki jih morajo državljani upoštevati pri prijavi svojega prebivališča. Konkretno za Slovenijo, osrednji zakon, ki ureja to področje, je Zakon o prijavi prebivališča (ZPPreb-1).

Zakon kot tak določa nekaj ključnih točk, ki so še posebej pomembne:

- **obveznost prijave prebivališča:** zakon določa, da je vsak državljan dolžan prijaviti svoje prebivališče v določenem časovnem okviru po nastanku spremembe prebivališča zaradi selitve ali spremembe naslova.

5. člen (prijavna obveznost)

(1) Državljan in tujec z dovoljenjem za stalno prebivanje oziroma potrdilom o prijavi stalnega prebivanja (v nadaljnjem besedilu: dovoljenje za stalno prebivanje) upravni enoti prijavi stalno prebivališče v osmih dneh od dneva naselitve na naslov, kjer stalno prebiva.

(2) Tujec, ki dovoljenje za stalno prebivanje pridobi po naselitvi na naslov v Republiki Sloveniji, upravni enoti prijavi stalno prebivališče v osmih dneh od vročitve dovoljenja.

(3) Državljan in tujec z dovoljenjem za stalno prebivanje, ki ima stalno prebivališče v Republiki Sloveniji in se stalno naseli v tujini, najpozneje v 15 dneh od naselitve pristojnemu organu prijavi stalni naslov v tujini, spremembo stalnega naslova v tujini pa najpozneje v 15 dneh od spremembe. Stalni naslov lahko prijavi tudi pred naselitvijo v tujini, če ob prijavi navede datum naselitve.

(4) Državljan in tujec z dovoljenjem za stalno prebivanje, ki nima stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji niti stalnega naslova v tujini, pa v tujini stalno prebiva, pristojnemu organu prijavi stalni naslov v tujini.

(5) Posamezniku, ki ni poslovno sposoben, prijavita stalno prebivališče ali stalni naslov v tujini starša ali eden od staršev s soglasjem drugega oziroma drug zakoniti zastopnik na naslov, kjer posameznik stalno prebiva. Soglasje drugega od staršev pri prijavi stalnega prebivališča otroku ni potrebno, če:

1. otroka prijavlja na naslov v Republiki Sloveniji, ki je enak naslovu obeh staršev;
2. otroku prijavlja stalni naslov v tujini, ki je enak naslovu obeh staršev;

3. otroku prijavlja stalni naslov v tujini, pa je drugi od staršev tujec, ki nima prijavljenega prebivališča v Republiki Sloveniji;
4. tujcu, mlajšemu od 18 let, prijavlja stalno prebivališče v Republiki Sloveniji ali stalni naslov v tujini;
5. otroku prijavlja stalno prebivališče tisti od staršev, kateremu je zaupan v varstvo in vzgojo;
6. je otrokovo stalno prebivališče določeno s sporazumom o varstvu, vzgoji in preživljanju skupnih otrok ali odločbo pristojnega sodišča;
7. njegovo prebivališče ni znano;
8. mu je odvzeta starševska skrb;
9. je zadržan izvrševati starševsko skrb.

(6) Stalno prebivališče novorojenčka, rojenega v Republiki Sloveniji, je enako stalnemu prebivališču matere oziroma stalnemu prebivališču očeta, če mati v Republiki Sloveniji nima stalnega prebivališča.

(7) Stalni naslov v tujini novorojenčka, rojenega v Republiki Sloveniji ali tujini, je enak stalnemu naslovu v tujini matere, če starša nimata stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji, oziroma stalnemu naslovu v tujini očeta, kadar mati nima stalnega naslova v tujini.

(8) Stalno prebivališče ali stalni naslov v tujini novorojenčka tujca, rojenega v Republiki Sloveniji, se prijavi po vročitvi dovoljenja za stalno prebivanje novorojenčka.

(9) Šteje se, da ima novorojenček iz tega člena stalno prebivališče ali stalni naslov v tujini od datuma rojstva. Če starša ali eden od staršev s soglasjem drugega oziroma drug zakoniti zastopnik novorojenčka v 30 dneh od rojstva prijavi na drug naslov, kjer stalno prebiva, se šteje, da ima novorojenček na prijavljenem naslovu stalno prebivališče ali stalni naslov v tujini od datuma rojstva.

(10) Prijava od datuma rojstva novorojenčka velja, če je vpisan v matični register, ki se vodi po zakonu, ki ureja matični register, v enem letu od rojstva. (Vir: ZPPreb-1)

- **postopek prijave:** zakon določa postopek in pogoje za prijavo prebivališča. To lahko vključuje obrazce, ki jih je treba izpolniti, ter dokazila, ki jih je treba predložiti, kot so osebni dokumenti, dokazila o lastništvu ali najemu nepremičnine itd.

7. člen **(prijava)**

(1) Posameznik ob prijavi stalnega prebivališča, stalnega naslova v tujini ali spremembe stalnega naslova v tujini navede naslednje podatke:

1. ime in priimek,
2. datum rojstva ali enotno matično številko občana (v nadaljnjem besedilu: EMŠO),
3. naslov, ki ga prijavlja,
4. naslov za vročanje, če ima prijavljeno tudi začasno prebivališče v Republiki Sloveniji.

(2) Če posamezniku stalno prebivališče, stalni naslov v tujini ali spremembo stalnega naslova v tujini prijavlja zakoniti zastopnik ali pooblaščen oseba, ob prijavi navede podatke iz prejšnjega odstavka ter svoje osebne podatke, in sicer ime in priimek, datum rojstva ali EMŠO.

(3) Ob prijavi je treba navesti resnične podatke, ki se potrjujejo z lastnoročnim podpisom.

(4) Ob prijavi stalnega prebivališča je treba predložiti dokazilo o pravici do prebivanja na naslovu, ki se prijavlja. Kot dokazilo, da ima posameznik pravico do prebivanja na naslovu, šteje izjava o njegovem lastništvu oziroma solastništvu, najemna ali podnajemna pogodba, dokazilo o užitku, rabi ali služnosti stanovanja, dokazilo o stavbni pravici, dokazilo o preužitku, soglasje lastnika, enega solastnika ali stanodajalca. Upravna enota v uradnih evidencah preveri podatek o lastništvu oziroma solastništvu, če je to potrebno.

(5) Dokazila iz prejšnjega odstavka tega člena niso potrebna, če se posameznika, ki ni poslovno sposoben, prijavlja na naslov staršev ali drugega zakonitega zastopnika.

(6) Lastnik, solastnik ali stanodajalec, ki posamezniku dovoli bivati na naslovu, ne sme omejevati posameznikove prijavnne obveznosti.

(7) Ob prijavi stalnega prebivališča upravna enota z vpogledom v podatke registra prebivalstva preveri podatek o dejanski rabi dela stavbe, uporabni površini dela stavbe, namenjene stanovanjski rabi oziroma nastanitvi, ter število prijavljenih oseb na naslovu, na katerega se prijavlja stalno prebivališče.

(8) Prijava iz prvega odstavka tega člena je mogoča tudi prek enotnega državnega portala e-uprava, do katerega uporabnik dostopa in se identificira z uporabo sredstva elektronske identifikacije, skladno s predpisi, ki urejajo elektronsko identifikacijo in storitve zaupanja. (Vir: ZPPreb-1)

- **roki za prijavo prebivališča:** zakon določa tudi roke, v katerih je treba prijaviti prebivališče po nastanku spremembe. Običajno je ta rok 8 dni od spremembe prebivališča.
- **kazni za neupoštevanje:** zakon določa tudi sankcije za neupoštevanje obveznosti prijave prebivališča, kar lahko vključuje denarne kazni ali druge administrativne sankcije.

45. člen

(prekrški v zvezi s prijavo in odjavo prebivališča)

(1) Z globo od 200 do 600 eurov se kaznuje za prekršek:

1. posameznik, ki v roku ne prijavi stalnega prebivališča (prvi in drugi odstavek 5. člena tega zakona),
2. posameznik, ki v roku ne prijavi stalnega naslova v tujini ali njegove spremembe (tretji odstavek 5. člena tega zakona),
3. zakoniti zastopnik, ki posameznika, ki ni poslovno sposoben, v roku ne prijavi na naslov, kjer posameznik stalno (peti odstavek 5. člena v povezavi s prvim, drugim in tretjim odstavkom 5. člena tega zakona) ali začasno prebiva (šesti odstavek 10. člena, drugi in šesti odstavek 14. člena tega zakona v povezavi s petim odstavkom 5. člena tega zakona) oziroma mu začasnega prebivališča ali naslova v tujini v roku ne odjavi (15. člen tega zakona),
4. posameznik, zakoniti zastopnik, pooblaščenca oseba ali rejnik, ki ob prijavi ali odjavi ne navede resničnih podatkov (tretji odstavek 7. člena, tretji odstavek 13. člena in drugi odstavek 15. člena tega zakona),
5. lastnik ali solastnik, ki posamezniku omejuje prijavno obveznost (šesti odstavek 7. člena in šesti odstavek 13. člena tega zakona),
6. posameznik, ki v roku ne prijavi začasnega prebivališča (prvi in drugi odstavek 10. člena, drugi in peti odstavek 14. člena tega zakona),
7. rejnik, ki otroku, ki pri njem začasno prebiva, v roku ne prijavi začasnega prebivališča (tretji odstavek 10. člena in drugi odstavek 14. člena tega zakona),
8. posameznik, ki v roku ne prijavi začasnega naslova v tujini ali njegove spremembe (peti odstavek 10. člena ter šesti odstavek 14. člena tega zakona),
9. posameznik, ki v roku ne odjavi začasnega prebivališča ali začasnega naslova v tujini (15. člen tega zakona),
10. posameznik, za katerega se v postopku ugotavljanja prebivališča ugotovi, da ni izpolnil prijavne obveznosti (21. člen tega zakona),
11. posameznik, za katerega se v postopku preverjanja resničnosti prijave ugotovi, da ne prebiva na naslovu, ki ga prijavlja (šesti odstavek 22. člena in 24. člen tega zakona).

(2) Z globo od 1.500 do 4.000 eurov se kaznuje za prekršek stanodajalec, ki:

1. v roku ne prijavi (prvi in tretji odstavek 9. člena, drugi in peti odstavek 14. člena tega zakona) oziroma odjavi začasnega prebivališča (15. člen tega zakona),
2. ki ob prijavi ali odjavi ne navede resničnih podatkov (peti odstavek 9. člena tega zakona),
3. stanodajalec, ki posamezniku omejuje prijavno obveznost (šesti odstavek 7. člena in šesti odstavek 13. člena tega zakona),
4. ne vodi evidence začasno nastanjenih (prvi odstavek 38. člena tega zakona) oziroma ne vpiše posameznika, ki pri njem začasno prebiva (drugi odstavek 38. člena tega zakona), (Vir: ZPPreb-1)
5. ne hrani podatkov še najmanj eno leto po preteku zadnjega dne v letu odjave začasnega prebivališča oziroma podatkov ne uniči (peti odstavek 38. člena tega zakona).

(3) Z globo od 500 do 1.500 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, samostojnega podjetnika posameznika in posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

- **preprečevanje fiktivnih prijav:** zakon določa uvedbo postopka za preverjanje resničnosti prijave na danem naslovu za preprečitev fiktivnih prijav prebivališča.

22. člen

(postopek preverjanja resničnosti prijave stalnega prebivališča)

(1) Če iz podatkov ali dokazil, predloženih ob prijavi stalnega prebivališča, ali podatkov, s katerimi razpolaga upravna enota, izhaja dvom o njihovi resničnosti, upravna enota uvede postopek preverjanja resničnosti prijave stalnega prebivališča.

(2) Upravna enota uvede postopek preverjanja resničnosti prijave stalnega prebivališča, kadar:

1. eden od staršev ne predloži soglasja iz petega odstavka 5. člena tega zakona,
2. stanodajalec, lastnik oziroma solastnik ne dovoli prijave stalnega prebivališča ali
3. v drugih primerih, ko dvomi, da posameznik na naslovu, ki ga prijavlja, stalno prebiva.

(3) Upravna enota posamezniku prijavi začasno prebivališče na naslovu, ki ga prijavlja, za čas, dokler ne preveri resničnosti podatkov oziroma dokazil.

(4) Če upravna enota ugotovi, da so podatki oziroma dokazila resnična, postopek preverjanja resničnosti prijave s sklepom ustavi, posamezniku pa prijavi stalno

prebivališče. Stalno prebivališče velja od dneva prijave začasnega prebivališča. Z dnem dokončnosti sklepa posamezniku preneha začasno prebivališče iz prejšnjega odstavka.

(5) Če upravna enota ugotovi, da je posameznik v času trajanja postopka preverjanja resničnosti prijave prijavil stalno prebivališče na drug naslov, postopek preverjanja resničnosti prijave s sklepom ustavi. Prijavljeno začasno prebivališče iz tretjega odstavka tega člena velja do dne prijave stalnega prebivališča.

(6) Če upravna enota ugotovi, da posameznik stalno ne prebiva na naslovu, ki ga prijavlja, z odločbo zavrne prijavo stalnega prebivališča. Z dnem dokončnosti odločbe posamezniku preneha začasno prebivališče iz tretjega odstavka tega člena. (Vir: ZPPreb-1)

Poleg Zakona o prijavi prebivališča lahko tudi drugi zakoni in predpisi določajo dodatne zahteve ali postopke glede prijave prebivališča, odvisno od specifičnih okoliščin in potreb. Ključno je, da državljani poznajo in spoštujejo te zakone, saj lahko pravilna prijava prebivališča omogoči dostop do različnih pravic, storitev in ugodnosti ter prispeva k urejenosti družbe.

3.2 Predpisi ministrstva za notranje zadeve

32. člen Ustave RS zagotavlja, da ima vsakdo pravico, da se prosto giblje in si izbira prebivališče, da zapusti državo in se vanjo kadarkoli vrne. Zakon o prijavi prebivališča (Uradni list RS, št. 52/16, ZPPreb-1), ki ureja prijavno in odjavno obveznost v zvezi s stalnim in začasnim prebivališčem, temelji na ustavni pravici do svobode gibanja, pri čemer je osnovni namen zakona zagotoviti skladnost registra stalnega prebivalstva z dejanskim stanjem nastanitve posameznikov. Prijavno – odjavna obveznost je primarno na posamezniku oz. njegovem stanodajalcu, hkrati pa institut postopka ugotavljanja prebivališča, ki ga po uradni dolžnosti vodi upravna enota, kot pristojni organ, zagotavlja korekcijo stanja, če posameznik opusti prijavno obveznost oziroma če njegova prijava ne odraža dejanskega stanja. Prijava prebivališča predstavlja interes posameznika, saj je predpogoj za uresničevanje številnih posameznikovih pravic, po drugi strani pa je točna in ažurna evidenca tudi javni interes, predvsem takrat, kadar se odloča o upravičenosti do pravice, ki je pogojena s prebivališčem. (MNZ, 2020)

Na naslov prebivališča je vezanih veliko pravic, zato se v praksi dogaja, da posamezniki zlorablajo institut prijave prebivališča tako, da prijavljajo prebivališča na naslovih, kjer dejansko ne prebivajo. Posledično so podatki v registru prebivalstva nepravilni, letno pa se povečuje tudi število postopkov ugotavljanja dejanskega stalnega prebivališča, ki jih vodijo upravne enote.

Že oktobra 2013 je bila v register stalnega prebivalstva nameščena informacijska rešitev za pregled števila oseb oziroma prijav stalnih in začasnih prebivališč na

določenem naslovu, ki uradni osebi omogoča, da ob prijavi prebivališča preveri število prijavljenih oseb na naslovu in takoj uvede postopek preverjanja resničnosti prijave, če je na naslovu prijavljeno večje število oseb (sum, da gre za fiktivno prijavo). Ob izvajanju strokovnih nadzorov je bilo ugotovljeno, da se preverjanje ne izvaja ob vsaki prijavi. Od oktobra 2019 register stalnega prebivalstva omogoča tudi vpis opombe, ki je lahko relevantna za uradno osebo, ki izvaja prijave. (MNZ, 2020)

Junija 2021 je s sprejetjem novega Zakona o prijavi prebivališča v registru stalnega prebivalstva nameščena tehnična rešitev, ki ob prijavi prebivališča uradni osebi onemogoči prijavo prebivališča, če je na naslovu večje število prijavljenih oseb, če je na naslovu premajhna kvadratura ali pa če na naslovu objekt nima stanovanjske rabe. Prav tako je s sprejetjem novega zakona prijava prebivališča krajevno omejena. To so tehnične rešitve, ki so bile sprejete predvsem zaradi fiktivnih prijav.

Ministrstvo za notranje zadeve na vsakih nekaj let za potrebe dela policije pripravi seznam naslovov v RS, na katerih je prijavljenih več kot 20 posameznikov. Zlorabe fiktivnih prijav v smislu kaznivih dejanj obravnava tudi policija. Vsem upravnim enotam so bila poslana tudi navodila in usmeritve, ki se nanašajo na izvrševanje določb ZPPreb-1 in Zakona o tujcih, upravne enote pa so bile seznanjene tudi z aktivnostmi policije. (MNZ, 2020)

Kot zanimivost je bilo v letu 2021 na območju Republike Slovenije čez 300 naslovov, na katerem je stalno prijavljenih več kot 20 oseb, in skoraj 500 naslovov, na katerih je začasno prijavljenih več kot 20 oseb.

Seveda gre tukaj za statistične podatke, ki temeljijo na številu prijav na naslovu, za slednje pa ne moremo predpostaviti, da gre za fiktivne prijave. Pri razumevanju problematike števila prijav na določenem naslovu je pomembno poudariti, da so številne prijave povsem upravičene in pričakovane. Stalna prebivališča, ki imajo naravo zakonskega prebivališča, ima namreč na naslovih centrov za socialno delo in naslovih občin prijavljeno večje število posameznikov ranljivih skupin prebivalstva (na primer brezdomci in podobno). Hkrati so povsem upravičene tudi prijave začasnih prebivališč na naslovih stanodajalcev (študentski in dijaški domovi, domovi starejših občanov, zapori in podobno).

Problematika fiktivnih prijav prebivališča večjega števila oseb na istem naslovu se je zaznavala zlasti pri tujcih, voznikih v mednarodnem prometu, ki so zaposleni pri slovenskih delodajalcih in napoteni na delo v tujino (zaradi pridobivanja obrazca A1, zdravstvenega zavarovanja, dovoljenja za stalno prebivanje in združevanja družine), družinskih članov tujca, zaposlenega pri slovenskem delodajalcu (zaradi pridobivanja socialnih transferjev), in državljanov, ki dejansko prebivajo v tujini, a ohranjajo rezidentstvo (davčne olajšave ali pa lastniško nepremičnino).

3.2.1 Zanimivosti o prijavi prebivališča v drugih državah

Avstrija – v Avstriji se v Centralnem registru prebivališč (nem. Zentrale Melderegister) vodijo tako stalna kot tudi začasna prebivališča. Definicija stalnega prebivališča je določena v avstrijski zvezni ustavi, in sicer je stalno prebivališče posameznika na tistem naslovu, na katerem se je iz dokazljivih okoliščin ali jasno razvidnih razlogov naselil, da bi si tam ustvaril središče svojih življenjskih interesov.

V Avstriji so fiktivne prijave prebivališč zelo težko dokazljive, ker teh statistik ne beležijo. Prav tako pa je za prijavo prebivališča pristojna občina, minister za notranje zadeve o tovrstnih zadevah izda le smernice.

Francija – nima registra stalnega prebivalstva in prijava prebivališča za francoske državljane ni obvezna. Civilni zakonik sicer dopušča možnost prijave prebivališča na občini, a se v praksi večinoma ne izvaja, razen v določenih postopkih, za katere je pristojna občina (na primer vpis otroka v vrtec ali šolo). Podatke o prebivališču določene osebe je zato v Franciji zelo težko pridobiti. Prebivališče se dokazuje z dokazili, kot so računi za elektriko ali telefon.

Vprašanja fiktivne prijave se v Franciji ne postavlja, saj iz naslova stalnega prebivališča ne izhaja nobena pravica, ki bi jo posamezna oseba lahko uveljavljala.

Nemčija – v Nemčiji mora posameznik prijaviti prebivališče s potrdilom o vselitvi, ki ga poda stanodajalec. Pri prijavi se ne preverja namembnosti stanovanja na naslovu, niti se ne preverjata števila že prijavljenih oseb na naslovu in velikost stanovanja, ker v nemškem prijavnem sistemu te informacije niso pomembne.

Nemčija sicer nima centralnega registra prebivalstva. Prijava in odjava naslova v določeni občini sta mogoči izključno v tej občini. Slabost sistema je predvsem, da ni mogoče preprosto ugotoviti, ali ima ista oseba naslov prijavljen tudi v drugi občini.

Grčija – v Grčiji doslej niso zaznali množičnih kršitev prijav prebivališča. Tujec (državljan EU) mora svoj naslov v Grčiji prijaviti na lokalni policijski postaji, pri tem pa kot dokaz lahko predloži pogodbo o najemu, račun za elektriko na svoje ime in podobno. Organ posebej ne preverja, ali ulica dejansko obstaja, niti ne preverja velikosti stanovanja.

Pri tujcih iz tretjih držav so preverjanja natančnejša, za to pa skrbi ministrstvo za imigracije. V postopku policija dejansko preveri, ali prosilec za dovoljenje za prebivanje živi na naslovu, ki ga je predložil, prav tako policija lahko opravi pogovore s sosedi in podobno.

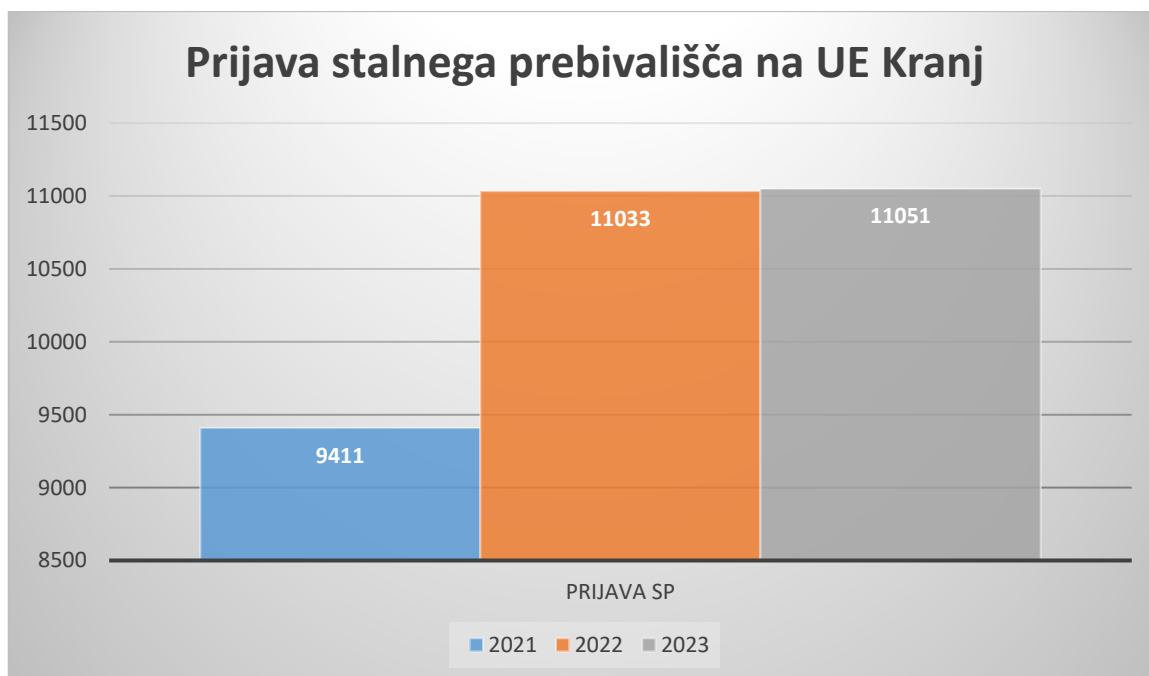
Finska – na Finskem posamezniku pri prijavi prebivališča ni treba predložiti nobenih dokazil. Zadostuje podana izjava, da nekdo prebiva na določenem naslovu. Naslov, na katerega se posameznik prijavlja, mora obstajati v registru.

Problematika fiktivnih prijav se zaznava le naključno, ni pa vzpostavljen poseben sistem oziroma zaščita. Postopkov nadzora o naselitvi osebe na naslovu, ki ga prijavlja, ne izvajajo in tudi ne ugotavljajo nepravilnosti oziroma zlorabe pri prijavah

4 UGOTAVLJANJE IN ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI PRI PRIJAVI PREBIVALIŠČA

Naš cilj je razviti smernice in predloge za izboljšanje upravnega postopka prijave prebivališča. Z izboljšanjem samega upravnega postopka bomo pridobili boljše učinkovitost, preglednost, hkrati pa zadovoljstvo posameznikov v postopku. Na ta način bomo zagotovili kakovost storitev na upravni enoti. V spodnjem grafu je prikazano število prijav stalnega prebivališča na UE Kranj. Število prijav prebivališča se iz leta v leto večja, zato je še toliko bolj pomembno, da se vsi zaposleni zavedajo pomembnosti pravilne prijave prebivališča.

Slika 1 prikazuje število prijav stalnega prebivališča na UE Kranj.

Slika 1: Grafični prikaz prijave stalnega prebivališča na UE Kranj
(Vir: po statističnem poročilu MNZ, 2021–2023)

4.1 Analiza dejanskega stanja

Pri analizi trenutnega stanja na upravni enoti (UE) glede postopka prijave prebivališča se kar najbolj trudimo upoštevati naslednje vidike:

4.1.1 Postopek prijave prebivališča:

1. Posameznik, ki pride na upravno enoto (v nadaljevanju UE), da bi prijavil prebivališče na željenem naslovu, nam mora ob prijavi predložiti veljaven osebni dokument s sliko in dokazilo o pravici do prebivanja na naslovu. Organ z upoštevanjem Zakona o prijavi prebivališča (1. točka, 4. člena) najprej preveri, ali je za željeni naslov UE, na kateri prijavlja posameznik prebivališče, krajevno pristojna, da izvede to prijavo. V nasprotnem primeru ga je potrebno napotiti na drugo UE, ki je krajevno pristojna.

Pred letom 2021 je lahko posameznik prijavil prebivališče na vseh UE in ne samo na krajevno pristojni UE. Pri tem lahko nastopijo težave in nezadovoljstvo ljudi, saj zaradi hitrih sprememb zakona ljudje niso seznanjeni z novostmi.

2. Ko upravni organ začne s prijavo prebivališča, najprej preveri lastništvo nepremičnine. Lastništvo se preveri najprej v samem registru stalnega prebivalstva (v nadaljevanju RSP). Če organ ugotovi, da se lastništvo ne ujema z dokazilom, katerega je posameznik predložil, nadaljuje s preverjanjem lastništva na portalu Geodetske uprave, kjer pridobi tudi podatke o katastrski občini, številki stavbe/ parcele in o številki stanovanja, ki so potrebni za vpogled lastništva v zemljiški knjigi. Zemljiška knjiga je edino verodostojna za dokaz lastništva nepremičnine. Če lastništvo še ni urejeno v zemljiški knjigi, nam mora posameznik predložiti dokazilo, kot je notarsko overjena kupoprodajna pogodba ali pa sklep sodišča, kjer je viden nov lastnik nepremičnine. Prav tako v tem koraku zopet lahko pride do nezadovoljstva ljudi, ker s seboj nimajo ustreznih dokazil.
3. Ob preverbi lastništva, ki je enako kot na dokazilu, lahko upravni organ nadaljuje s prijavo prebivališča. Zakon določa, da upravna enota ob prijavi z vpogledom v podatke RSP-ja preveri (ZPPreb-1, 7. točka, 13. člena) *podatek o dejanski rabi dela stavbe, uporabni površini dela stavbe, namenjene stanovanjski rabi oziroma nastanitvi, ter število prijavljenih oseb na naslovu, na katerega se prijavlja začasno prebivališče*. Velikokrat se zgodi, da nepremičnina nima zadostne površine (8 m² na osebo), ali pa dejanska raba stavbe ni stanovanjska. V teh primerih nam RSP ne dovoljuje prijave in nas avtomatsko zaustavi. Če posameznik vztraja pri prijavi prebivališča, se lahko upravni organ posluži postopka preverjanja resničnosti prijave oziroma skrajšanega postopka. V primeru, da se upravni organ odloči za postopek preverjanja resničnosti prijave, bo imel posameznik na navedenem naslovu le začasno prebivališče, dokler se skozi postopek ne bo ugotovilo, da posameznik dejansko tam prebiva.

4. Ko imamo preverjene vse zgoraj navedeno, lahko prijavo prebivališča potrdimo. Če gre za prijavo začasnega prebivališča, nam posameznik pove še, kateri naslov bo stalni oziroma začasni za vročanje uradne pošte. Po potrditvi prijave prebivališča posameznik dobi potrdilo o prijavi prebivališča na novem naslovu.
5. Enako poteka prijava prebivališča, oddana preko portala e-uprava, le da v tem primeru stranka vlogo in vsa dokazila predloži v elektronski obliki. Če so dokazila pomanjkljiva, posamezniku, ki prijavlja prebivališče, pošljemo dopolnitev, v kateri je navedeno, kakšna dokazila je potrebno predložiti. Z dnem, ko posameznik predloži manjkajoča dokazila, se izvrši prijava prebivališča. Potrdilo o prijavi prebivališča posamezniku pošljemo po mailu.
6. Po zaključku prijave uradni organ pošlje obvestilo lastniku nepremičnine, če ta ni bil prisoten ob prijavi oziroma ni v sorodstvenem razmerju s posameznikom, kateri je prijavljal prebivališče. Z obvestilom se poskušamo izogniti fiktivni prijavi prebivališča. Na obvestilu je napisano, da lastnika obveščamo o prijavi na njegovi nepremičnini in obenem mu sporočamo, da če je s prijavo seznanjen, naj se to obvestilo smatra kot brezpredmetno.

4.2 Učinkovitost obstoječih metod ugotavljanja kakovosti

Učinkovitost obstoječih metod ugotavljanja kakovosti pri prijavi prebivališča je ključna pri našem raziskovanju. Z namenom celovite analize trenutnega stanja bomo lahko ocenili, kako obstoječe metode izpolnjujejo zahteve glede zagotavljanja kakovosti storitev na UE. Naš cilj je, da bi pridobili celovit vpogled v učinkovitost obstoječih metod, ter odkrili področja za izboljšanje, s čimer bomo prispevali k dvigu kakovosti storitev na UE.

Metode za zagotavljanje kakovosti pri prijavi prebivališča so učinkovite, če se jih držimo. V zadnjih letih je bil prav zaradi porasta fiktivnih prijav prebivališča spremenjen zakon, da bi upravnim organom olajšalo delo pri prijavi prebivališča.

Največkrat pa se pojavi problem, da vsi zaposleni ne delajo po enakih načelih pri prijavi prebivališča. Hitro se pokaže problem neskladnosti v izvajanju postopka prijave prebivališča, zato bi bilo potrebno to neskladnost odpraviti.

Metode, ki se jih poslužujemo:

- **EMŠO** – vsak posameznik, ki želi urediti prijavo prebivališča, se mora izkazati z dokumentom, ki vsebuje enotno matično številko in sliko, torej z osebno izkaznico, potnim listom, vozniškim dovoljenjem ali dovoljenjem za prebivanje v RS. Brez osebnega dokumenta se prijava ne sme izvesti, ampak ker je tukaj vmes človeški faktor, kaj hitro lahko pride do zlorab.

- **Pooblastilo** – kadar stranka predloži pooblastilo, ker bi rada uredila prijavo prebivališča za drugo osebo, lahko pri nas že sproži dvom. To je odvisno od zaposlenega, ali bo preveril, kje se oseba dejansko nahaja in zakaj jo nekdo želi prijaviti s pooblastilom. Največkrat se pooblastil poslužujejo pri prijavi prebivališča za tujce. V takih primerih moramo biti še posebno previdni, saj obstaja možnost, da tujec ni v RS in se mu tukaj prijavlja prebivališče zaradi socialnih transferjev.
- **Soglasje** – posameznik predloži soglasje lastnika za prijavo prebivališča, s tem nam izkaže, da mu lastnik nepremičnine na naslovu, kjer želi urediti prijavo prebivališča, to dovoljuje. Tako soglasje se preveri, ali se lastništvo ujema s podatki v GURS-u oziroma v zemljiški knjigi. Zaradi človeškega faktorja lahko pride do zlorab, kadar zaposleni ne preveri lastništva na portalu, ki mu to omogoča, in osebo prijavi na podlagi soglasja, katerega mu je predložil posameznik. Pri soglasjih se je že dostikrat izkazalo, da je soglasje posameznik napisal in podpisal sam. V takih primerih uradna oseba ni dolžna preverjati verodostojnost podpisa, seveda pa, če želi, lahko preveri podobnost podpisa v registru osebnih izkaznic. Če se izkaže, da je verjetnost, da je podpis ponarejen, uradna oseba stranki pove, da se ponarejanje podpisov kaznuje. Zaenkrat se kazenskih postopkov ne poslužujemo, stranke pa seznanimo, da je to kaznivo dejanje.
- **Najemna pogodba** – posameznik za prijavo stalnega oziroma začasnega prebivališča predloži najemno pogodbo. Uradna oseba mora pogodbo preveriti. Pozorni smo pri datumu najemne pogodbe. Če pogodba nima veljavnega datuma, prijave prebivališča ne smemo narediti. Prav tako smo pozorni na datum naselitve, ki je naveden na najemni pogodbi. Prijava prebivališča se ne sme izvesti, če je na najemni pogodbi datum, ki še ni nastopil. Posameznik je po zakonu dolžan prijaviti prebivališče v osmih dneh od naselitve (1. točka, 5. člen ZPPreb-1).

Na naslov prebivališča je vezanih veliko pravic, zato se v praksi dogaja, da posamezniki zlorablajo institut prijave prebivališča tako, da prijavljajo prebivališča na naslovih, kjer dejansko ne prebivajo. Posledično so podatki v registru prebivalstva nepravilni, letno pa se povečuje tudi število postopkov ugotavljanja dejanskega stalnega prebivališča, ki jih vodijo upravne enote. (MNZ, 2020)

4.3 Zagotavljanje kakovosti pri prijavi prebivališča

Zagotavljanje kakovosti pri procesu prijave prebivališča je ključno za učinkovito in pregledno izvajanje tega administrativnega postopka. Kakovost bi bilo potrebno zagotavljati na naslednje načine:

- **standardizacija postopka**, predlagati je potrebno jasne in natančne smernice ter standarde pri izvajanju procesa prijave prebivališča, kateri bi zagotovili doslednost in enotnost med zaposlenimi na UE.
- **usposabljanje in izobraževanje**, poudarek na pomenu usposabljanja in izobraževanja zaposlenih na UE glede pravilnega izvajanja postopka prijave prebivališča. Prav tako upoštevanje zakona in ostalih smernic, ki to področje urejajo.
- **sistem spremljanja in nadzora**, potrebno bo predlagati učinkovit sistem spremljanja in nadzora, ki omogoča sledenje izvajanju postopka prijave prebivališča, identifikacijo morebitnih odstopanj ali neskladnost ter hitro ukrepanje za njihovo odpravo.
- **preglednost in transparentnost**, zagotavljanje preglednosti in transparentnosti postopka prijave prebivališča za stranke, vključno z jasnimi informacijami o potrebnih dokumentih, postopkih in rokih.

Zagotavljanje doslednosti pri delu zaposlenih na upravni enoti je ključno za učinkovito izvajanje nalog in storitev ter za zagotavljanje kakovosti storitev za stranke. Nekaj načinov, kako to doseči:

- **jasna navodila in smernice** – zagotoviti je potrebno jasna in natančna navodila za izvajanje postopkov, katerih se bodo držali vsi zaposleni. To vključuje pisna navodila, usposabljanje in redne posodobitve glede na spremembe zakonodaje ali praks.
- **sistematično usposabljanje** – redno usposabljanje zaposlenih glede pravilnega izvajanja postopkov in uporabe sistemov. Usposabljanje naj bo obvezno za vse zaposlene in naj vključuje tudi preverjanje razumevanja in osvojitve gradiva.
- **notranji nadzor in revizija** - uvesti bi bilo potrebno sistem notranjega nadzora, ki omogoča spremljanje izvajanja nalog, preverjanje skladnosti s standardi in identifikacijo morebitnih odstopanj in napak. To lahko vključuje redne preglede dela, analizo rezultatov in spremljanje kazalnikov uspešnosti.

V tem trenutku se na UE Kranj trudimo zagotavljati kakovost pri prijavi prebivališča, vendar imamo še vedno težavo, da je vse odvisno od človeškega faktorja. Tako prihaja do razlik med organi glede prijave prebivališča. Nekateri se trudijo, da se prijava izpelje po vseh možnih standardih, spet drugim to ni tako pomembno.

Težava se pojavi, če posamezna stranka prijavo ureja pri enem, drugič pa pri drugem uslužbencu. V tem primeru po navadi že sama stranka opozori, da se postopka razlikujeta.

Potrebno se je zavedati, da se napake odkrijejo ob inšpektorskem nadzoru. Ker zaenkrat za zaposlene ni dorečenih sankcij ob napaki pri prijavi prebivališča, do napak še vedno stalno prihaja.

Za zagotavljanje kakovosti pri prijavi prebivališča bi se lahko uvedlo mesečno nagrajevanje zaposlenih. Za tak način delovanja bi bilo potrebno imeti dedičiran oddelek zaposlenih, ki bi na dnevni bazi spremljal in pregledoval vse prijave prebivališča. Na podlagi tega mislimo, da bi zaposleni že v osnovi dali večji poudarek na zagotavljanje kakovosti pri prijavi prebivališča. Hkrati bi se še bolj trudili, da bi bila prijava prebivališča izpeljana po vseh načrtanih smernicah in standardih.

5 FIKTIVNE PRIJAVE PREBIVALIŠČA

Fiktivna prijava prebivališča se nanaša na situacijo, ko posameznik prijavi neresničen ali neobstoječ naslov kot svoje stalno ali začasno prebivališče. To lahko stori iz različnih razlogov, kot so izogibanje davkom, pridobivanje socialnih pomoči ali subvencij, lažji dostop do določenih storitev ali zgolj zaradi zlorabe sistema.

Fiktivne prijave prebivališča predstavljajo težavo, saj lahko povzročijo številne negativne posledice. Na primer, lahko vodijo do izkrivljanja statističnih podatkov o prebivalstvu, kar otežuje načrtovanje javnih storitev in politik, lahko povzročijo izgubo javnih sredstev, ki so namenjena za socialno pomoč ali subvencije, ter povečajo administrativno obremenitev za UE. Preprečevanje fiktivnih prijav prebivališč zahteva učinkovite mehanizme preverjanja identitete in naslova, strogo zakonodajo ter ustrezno izobraževanje in nadzor s strani pristojnih organov.

Pomembno je tudi ozaveščanje javnosti o posledicah fiktivnih prijav prebivališč ter spodbujanje k spoštovanju zakonov in etičnih standardov pri prijavi prebivališča.

5.1 Opis fiktivnih primerov

5.1.1 Neresnična prijava prebivališča za pridobitev socialnih ugodnosti.

Posameznik prijavi neresničen naslov kot svoje stalno prebivališče, da bi upravičil svoje potrebe za socialno pomoč, do katerih sicer ne bi bil upravičen. To lahko pomeni lažno prijavo prebivališča v območju z nižjimi stroški stanovanja ali bolj ugodnimi socialnimi programi.

Konkretno – tujec z stalnim dovoljenjem za prebivanje v RS (Republika Slovenija) prijavi svoje prebivališče na območju RS, v resnici pa ta posameznik ne prebiva na območju RS. Prijavo prebivališča je uredil izključno zaradi socialnih transferjev, do katerih je upravičen s prijavljenim stalnim prebivališčem. Delo opravlja na območju evropske unije, tam tudi živi, hkrati pa v RS koristi socialne transferje.

Socialni transferji – so denarna ali materialna pomoč, ki jo država ali druge institucije zagotavljajo posameznikom ali gospodinjstvom v stiski. Ti transferji so oblika socialne politike, ki je namenjena zmanjševanju revščine, socialnih razlik ali zagotavljanju osnovnega blagostanja ljudi. Najpogostejša je denarna socialna pomoč, otroški dodatek, subvencije za najemnine, subvencije za ogrevanje ter brezplačno ali subvencionirano zdravstveno zavarovanje.

Vsak posameznik, ki prijavi stalno prebivališče v RS izključno zaradi pridobitve socialnih transferjev, je po podatkih Centra za socialno delo (CSD) upravičen do denarne pomoči, kot je prikazano v spodnji tabeli (Tabela 1).

Upravičenec	Višina pomoči v €
Odrasla oseba v institucionalnem zavodu	484,88
Odrasla oseba delovno aktiva (60–128 ur/mesec)	610,95
Odrasla oseba delovno aktivna (več kot 128ur/mesec)	732,17
Samska oseba med 18. in 26 letom, prijavljena na ZRSZ	339,42
Samska oseba, trajno nezaposljiva od (ženske - 63 let, moški - 65 let)	368,51
Vsaka naslednja odrasla oseba	276,38
Vsaka naslednja oseba, delovno aktivna (več kot 128ur/mesec)	402,45
Vsaka naslednja oseba, delovno aktivna (več kot 60 - 128ur/mesec)	339,42
Otrok osebe, ki uveljavlja denarno pomoč, dokler ga je ta dolžna preživljati	87,28

Tabela 1: Prikaz zneskov denarne socialne pomoči od 1. 4. 2024
(Vir: gov.si, 2024)

5.1.2 Izogibanje davkom ali zakonskim obveznostim

Posameznik prijavi neresničen naslov kot svoje stalno prebivališče, da bi se izognil plačilu davkov ali drugim zakonskim obveznostim, ki so vezane na prebivališče. To lahko vključuje izogibanje plačilu dohodnine ali drugih davkov, ki so odvisni od prebivališča.

Konkretno – posameznik kot državljan RS odjavi stalno prebivališče v RS. S tem ni več rezident v državi, kar pomeni, da mu ni potrebno plačevati davkov v RS. Velikokrat se to zgodi v primerih, kjer ima posameznik neke neporavnane zadeve, po navadi z davčno upravo ali sodstvom. Včasih takšni posamezniki želijo prijaviti svoj naslov na naslovu občine, v kateri prebivajo (zakonsko prebivališče, 19. člen ZPPreb-1). S tem se izognejo vročanju uradne pošte.

5.1.3 Nezakonito glasovanje

Posameznik prijavi neresničen naslov kot svoje stalno prebivališče, da bi lahko glasoval na volitvah v volilnem okrožju, kjer sicer nima pravice do glasovanja. To je nezakonito in lahko vpliva na izid volitev.

Konkretno – posameznik, ki je državljan RS ali tujec z dovoljenjem za stalno prebivanje, prijavi svoje stalno prebivališče na območju, kjer bi želel glasovati na volitvah, npr. glasovanje na lokalnih volitvah za župana občine, v tem primeru lahko že manjše število glasov spremeni izid volitev.

5.1.4 Zloraba sistemov socialne oskrbe

Posameznik prijavi neresničen naslov kot svoje stalno prebivališče, da bi izkoristil socialne programe ali oskrbo, do katerih sicer ni upravičen. To lahko vključuje lažno prijavo prebivališča za pridobitev zdravstvene oskrbe, oskrbe starejših ali drugih socialnih storitev.

5.1.5 Najemniške goljufije

Posameznik prijavi neresničen naslov kot svoje stalno prebivališče pri najemu stanovanja, da bi izkoristil ugodnejše pogoje ali subvencije za najemnike. To lahko vodi v izgubo dohodka za lastnike nepremičnin in izkrivljanje trga najemnih stanovanj. **Konkretno** – posameznik, ki je lastnik neke nepremičnine, katero oddaja v najem in v kateri ne živi, prijavi stalno oziroma začasno prebivališče, da bi se s tem izognil plačilu davka, katerega bi moral plačati zaradi dohodka od oddaje nepremičnine. »Če fizična oseba oddaja svoje premoženje v najem neki drugi fizični osebi, mora finančni upravi posredovati napoved za odmero dohodnine iz oddajanja premoženja v najem.« (gov.si, 2020)

5.2 Ugotavljanje fiktivnih prijav

Za ugotavljanje fiktivnih prijav se upravne enote lahko poslužujejo postopka preverjanja resničnosti prijave in pa postopka ugotavljanja dejanskega prebivališča. Pomembno je, da se najprej poslužimo vseh možnih metod, ki jih uporabljamo za ugotavljanje in preprečevanje fiktivnih prijav prebivališča.

Ugotavljanje fiktivnih prijav prebivališča je ključno za preprečevanje zlorab sistema in ohranjanje njegove integritete.

Za ugotavljanje fiktivnih prijav prebivališč med seboj sodeluje več različnih organov. Največkrat se fiktivna prijava odkrije, ko nekdo od organov ne more stopiti v stik s posameznikom na naslovu, katerega je posameznik navedel kot naslov za vročanje uradne pošte. Ob dvomu, da posameznik ne živi na naslovu, kjer ima prijavljeno prebivališče, organ po uradni dolžnosti vloži predlog za ugotavljanje dejanskega prebivališča.

Enkrat letno od Ministrstva za notranje zadeve dobimo sezname naslovov, kjer je prijavljenih večje število posameznikov, z namenom, da se ugotovi, ali vsi prijavljeni na naslovu dejansko tam tudi prebivajo.

Upravni organ v registru stalnega prebivalstva preveri vse naslove iz seznama ter lastniku pošlje obvestilo o večjem številu prijavljenih na njegovem naslovu. V obvestilu so zapisane zahteve upravnega organa, da ta v roku osmih dni pričakuje natančen seznam oseb, ki dejansko prebivajo na določenem naslovu. V kolikor organ tega odgovora od lastnika ne bo prejel, bo uvedel postopek ugotavljanja dejanskega prebivališča za vse prijavljene na naslovu.

5.3 Preprečevanje fiktivnih prijav prebivališča

Prvi korak k preprečevanju fiktivnih prijav prebivališča je vzpostavitev jasnega pravnega okvira, ki določa, da so fiktivne prijave kaznivo dejanje. Države, ki že imajo zakonodajo, ki predvideva kazni za fiktivne prijave, običajno beležijo manjše število tovrstnih zlorab.

Zakonodaja bi morala jasno opredeliti, kaj se šteje za fiktivno prijavo prebivališča in določiti kriterije, na podlagi katerih se ocenjuje resničnost prijave. Prav tako bi bilo potrebno na ravni države določiti stroge kazni za posameznike in lastnike nepremičnin, ki omogočajo fiktivne prijave, vključno z denarnimi kaznimi in morebitnimi kazenskimi sankcijami.

V Republiki Sloveniji je bila za preprečevanje fiktivnih prijav prebivališča ustanovljena Medresorska delovna skupina (MDS) z namenom zaježitve fiktivnih prijav prebivališča in preprečevanje zlorabe socialnih transferjev. Običajno jo sestavljajo predstavniki več različnih ministrstev, kot so Ministrstvo za notranje zadeve, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvo za javno upravo, Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstvo za finance, različnih agencij ali organov vlade, ki imajo vlogo pri nadzoru ali urejanju področja prijav prebivališča. Skupina se ukvarja s preverjanjem izpolnjevanja pogojev za prijavo prebivališča, kot so dejanska raba in kvadratura glede na število že prijavljenih posameznikov. (Lusinfo, 2020)

Naloge medresorske delovne skupine za preprečevanje fiktivnih prijav prebivališča:

- **analiza trenutnih postopkov:** pregled obstoječih postopkov in praks pri prijavi prebivališča ter identifikacija morebitnih vrzeli ali slabosti v sistemu.
- **priprava predlogov za izboljšave:** razvijanje novih ali izboljšanih postopkov, smernic ali zakonodaje za preprečevanje fiktivnih prijav prebivališča in učinkovitejše upravljanje s tem področjem.
- **sodelovanje in koordinacija:** sodelovanje z različnimi organi ali agencijami, kot so ministrstva za notranje zadeve, finance, socialne zadeve in druge, ter usklajevanje pristopov in izmenjava informacij.
- **izobraževanje in ozaveščanje:** izvajanje kampanij ozaveščanja in izobraževanja o pomenu zakonite prijave prebivališča ter posledicah fiktivnih ali zlorabljenih prijav.
- **analiza podatkov:** zbiranje in analiza podatkov o prijavah prebivališča ter spremljanje trendov in vzorcev, ki lahko kažejo na morebitne zlorabe ali nepravilnosti.
- **Sodelovanje s civilno družbo:** sodelovanje s civilno družbo, lokalnimi skupnostmi in drugimi deležniki za zaznavanje in prijavljanje morebitnih nepravilnosti ali zlorab.

Medresorska delovna skupina deluje za območje celotne države. Preučujejo statistične podatke vseh upravnih enot in na podlagi teh sprejemajo predloge in rešitve za izboljšanje postopka prijave prebivališča. MDS je bila ustanovljena 18. julija 2019.

MDS je oblikovala pomembna izhodišča za spremembe in dopolnitve ZPPreb-1, in sicer v smeri:

- Ponovne uvedbe krajevne pristojnosti za prijavo prebivališča. Upravne enote poznajo svoje območje, zato se ocenjuje, da bo tako zmanjšana možnost fiktivne prijave oziroma izvedbe prijave na drugi upravni enoti, če posamezniku na prvi ne uspe.
- Uvedba površinskih normativov za število prijavljenih na velikost uporabne površine dela stavbe, namenjene bivanju oziroma uporabne površine stanovanja v večstanovanjski stavbi.
- Poenostavitve postopkov preverjanja resničnosti prijave, ki bodo omogočali takojšnjo izdajo zavrnilne odločbe (brez ugotovitvenega postopka) le na podlagi dejstva, da naslov, na katerega se posameznik želi prijaviti, nima stanovanjske namembnosti ali njegova uporabna površina glede na število že izvedenih prijav ni ustrezna.

6 POSTOPEK RESNIČNOSTI PRIJAVE PREBIVALIŠČA

Postopek preverjanja resničnosti prijave upravna enota uvede, če iz podatkov ali dokazil, predloženih ob prijavi prebivališča, ali podatkov, s katerimi razpolaga upravna enota, izhaja dvom o njihovi resničnosti. Tako lahko upravna enota že v postopku preverjanja resničnosti prijave prebivališča ugotovi, da posameznik ne prebiva na naslovu, ki ga prijavlja, ter z odločbo prijavo prebivališča zavrne. (MNZ, 2020)

Upravna enota uvede postopek preverjanja resničnosti prijave stalnega ali začasnega prebivališča po uradni dolžnosti, kadar:

- Eden izmed staršev ne predloži soglasja iz petega odstavka 5. člena ZPPreb-1.
- Stanodajalec, lastnik oziroma solastnik ne dovoli prijave stalnega ali začasnega prebivališča.
- Posameznik ne predloži dokazila, da ima pravico do prebivanja na naslovu iz četrtega odstavka 7. člena ZPPreb-1.
- Stavba, na naslovu katere posameznik prijavlja stalno ali začasno prebivališče, v registru prostorskih enot nima določene hišne številke.
- Ko dvomi, da posameznik na naslovu, ki ga prijavlja, stalno oziroma začasno prebiva.

Upravna enota za čas, dokler ne preveri resničnosti podatkov oziroma dokazil, posamezniku na naslovu prijavi začasno prebivališče. Če ugotovi, da na naslovu res prebiva, postopke s sklepom ustavi in mu prijavi stalno prebivališče, ki velja od dneva prijave začasnega prebivališča. Z dnem dokončnosti sklepa posamezniku tudi preneha začasno prebivališče. Če pa upravna enota ugotovi, da posameznik na naslovu ne prebiva, prijavo z odločbo zavrne. Z dnem dokončnosti odločbe posamezniku preneha začasno prebivališče na tem naslovu.

V praksi so postopki dolgotrajni, saj se vabljeni stranke in vabljeni pričevalci praviloma izogibajo sodelovanju v postopku, na vročena vabila se ne odzivajo ali pa vabil sploh ni mogoče vročiti. Vabljeni pričevalci – tujci ne razumejo slovenskega jezika, pogosto je vprašljiva verodostojnost pričanja prič v postopku, njihove izjave pa so nemalokrat šablonske, vnaprej pripravljene oziroma dogovorjene. V času trajanja oziroma vodenja postopka stranke nemalokrat prijavijo prebivališče na drugi upravni enoti, torej na drugem naslovu ali pa še pred koncem postopka iz Slovenije odidejo.

Pred izdajo zavrnilne odločbe upravna enota posameznika pozove k dopolnitvi vloge in mu da možnost za predložitev dokazila v osmih dneh. Če dokazilo ni predloženo, se v skrajšanem upravnem postopku izda zavrnilna odločba. Če posameznik predloži ustrezno dokazilo, ki izkazuje, da pogoje za prijavo ureja na geodetski upravi, četudi

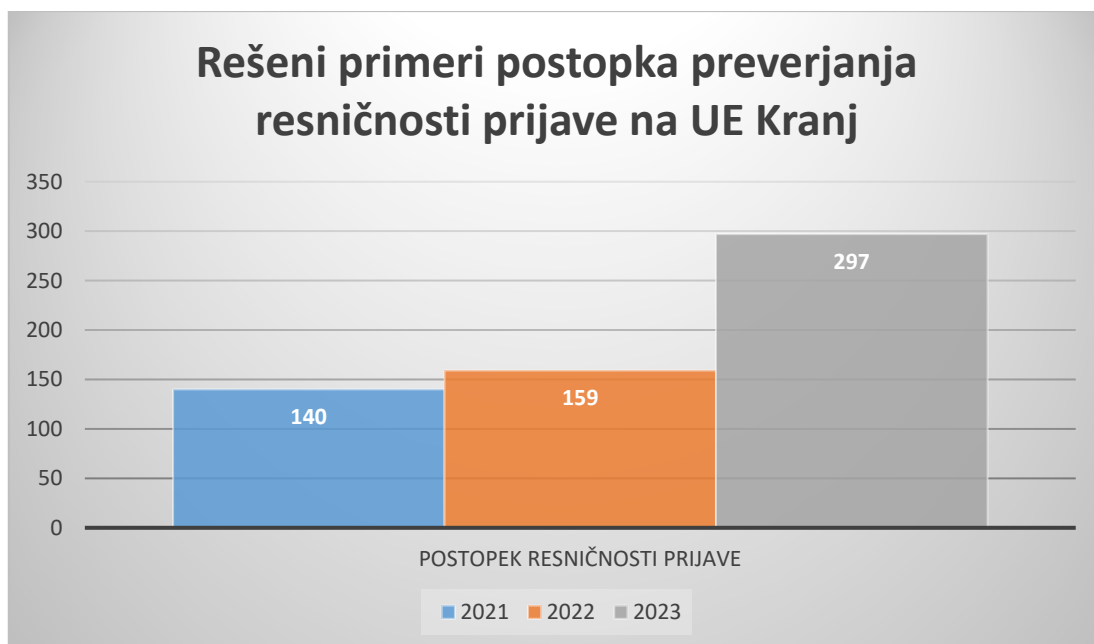
samo po sebi še ne pomeni tudi ureditve prostorskih evidenc (kot npr. dokazilo, da je na geodetski upravi oddal vlogo za določitev hišne številke ali številke stanovanja oziroma zahtevo za vpis stavbe v kataster stavb oziroma zahtevo za vpis sprememb podatkov katastra stavb), upravna enota posamezniku prijavi samo začasno prebivališče na naslovu. Če posameznik podatke v prostorskih evidencah uredi, se prijava stalnega prebivališča zanj izvede, sicer pa se prijava z odločbo zavrne. Izjema je prijava otrok na naslovu, na katerem ima prijavljeno prebivališče že vsaj eden izmed staršev (npr. zatečeno stanje neustrezne namembnosti), v takem primeru upravna enota prebivališče otroku prijavi, četudi pogoji za prijavo niso izpolnjeni. Ob prijavi drugega družinskega člana že prijavljenega posameznika (kot ožji družinski član štejejo polnoleten otrok, vnuk, zakonec ali partner, zunajzakonski partner ali partner iz neskljenjene partnerske zveze ter njihovi starši, razvezani zakonec ter partner, ki mu je s sodno odločbo prisojena preživnina), kadar niso izpolnjeni pogoji za prijavo, se uvede postopek preverjanja resničnosti prijave, v katerem upravna enota družinskemu članu prijavi prebivališče na podlagi dokončne odločbe, če na naslovu prebiva.

6.1 Potek postopka

1. Posameznik želi prijaviti stalno oziroma začasno prebivališče na naslovu, za katerega naj bi imel ustrezna dokazila. Ko preverjamo dokazila (soglasje lastnika nepremičnine, najemno pogodbo, kupoprodajno pogodbo), kvadraturu nepremičnine, število že prijavljenih oseb in dejansko rabo nepremičnine, se na podlagi vsega videnega odločimo, ali bomo prijavo izpeljali ali obstaja dvom o resničnosti prijave prebivališča. Po ZPPreb-1 (22. člen) smo dolžni uvesti postopek preverjanja resničnosti prijave, če se nam ob sami prijavi prebivališča poraja dvom o njeni resničnosti.
2. Ko se odločimo, da obstaja dvom o resničnosti prijave prebivališča, o tem opozorimo posameznika. Povemo mu, da bo odrejen postopek preverjanja resničnosti prijave prebivališča in vzrok, npr. ali gre za premajhno kvadraturu, ali dejanska raba nepremičnine ni stanovanjska, ali je na naslovu prijavljeno preveliko število ljudi, ali pa dokazila, katera je posameznik predložil, niso zagotovila za prijavo prebivališča. Torej z uvedbo postopka preverjanja resničnosti prijave prebivališča bomo posamezniku prijavili začasno prebivališče na danem naslovu, za čas preverjanja. Ko se bo preverilo in ugotovilo dejansko stanje, bo na podlagi odločbe posamezniku prijavljeno stalno prebivališče.
3. Celoten postopek razložimo posamezniku, hkrati ga opozorimo, naj bo na danem naslovu dosegljiv, da se bo lahko postopek izpeljal čim hitreje. Nato napišemo odredbo za začetek postopka resničnosti prijave prebivališča.

4. Če gre v postopku za tujega državljana, najprej preverimo, ali ima urejeno zdravstveno zavarovanje na ZZZS-ju. To naredimo po uradni dolžnosti, hkrati se na ZRSZ-ju preveri zaposlitev posameznika. Ko dobimo te podatke, se pošlje vabilo na zaslišanje posamezniku, ki je želel prijaviti prebivališče, prav tako pošljemo vabilo tudi lastniku nepremičnine ali kakšnemu sosedu. Pri postopku preverjanja resničnosti prijave se posameznik načeloma javi hitro, predvsem ko mu je v interesu, da bo na danem naslovu stalno prijavljen čim prej. Ko se posameznik in vsi vabljeni udeležijo zaslišanja, odgovorijo na zastavljena vprašanja. Na podlagi slišane se odločimo, ali bomo prebivališče z odločbo prijavili ali bomo prijavo s sklepom zavrgli.
5. Če se prijava prebivališča za posameznika zaključi pozitivno, uradna oseba z odločbo prijavi stalno prebivališče. Po 15-dnevnem roku za pritožbo in ko so vsi roki izpolnjeni, ima posameznik v registru stalnega prebivalstva urejeno prijavo stalnega prebivališča z dnem, ko je bil uveden postopek preverjanja resničnosti prijave.

Slika 2 prikazuje število rešenih primerov postopka preverjanja resničnosti prijav.

Slika 2: Grafični prikaz rešenih primerov postopka preverjanja resničnosti prijave (Vir: po statističnem poročilu MNZ, 2021–2023)

7 POSTOPEK UGOTAVLJANJA DEJANSKEGA PREBIVALIŠČA

Medtem ko postopki preverjanja resničnosti prijave lahko preprečijo fiktivno prijavo pred njenim nastankom (upravna enota uvede postopek že ob prijavi prebivališča), postopki ugotavljanja prebivališča zagotavljajo možnost saniranja »že zatečenega stanja«, to je ureditev stanja v primeru, ko je na nekem naslovu že prišlo do neupravičene prijave ali pa je na naslovu še vedno prijavljen posameznik, ki tam ne prebiva več.

Na podlagi ZPPreb-1, ki v prvem odstavku 18. člena določa, da upravna enota v primeru dvoma, da posameznik stalno prebiva na naslovu, na katerem je prijavil stalno prebivališče, ali je obveščena, da ni izpolnil prijavnih obveznosti, posameznika obvesti o obveznosti prijave in ga opozori na posledice, če obveznosti ne izpolni, upravne enote vodijo postopek ugotavljanja stalnega prebivališča:

- Če posameznik ne uredi stalnega prebivališča v osmih dneh po prejemu obvestila upravne enote ali ne da izjave, da na prijavljenem naslovu stalno prebiva,
- Če poda izjavo, upravna enota pa še vedno dvomi, da na naslovu prijavljenega prebivališča dejansko prebiva,
- Če postopek predlaga občina, na naslovu katere ima posameznik prijavljeno stalno prebivališče,
- Če postopek predlaga lastnik nepremičnine, ker posameznik, ki ima na naslovu prijavljeno prebivališče, tam dejansko ne prebiva,
- Če postopek predlaga kdo od drugih organov (sodišče, ZZZS, CSD).

Skladno z določbami Zakona o splošnem upravnem postopku uradna oseba v ugotovitvenem postopku ugotavlja resnično dejansko stanje, torej to, kje posameznik dejansko prebiva, ZPPreb-1 pa zaradi popolne ugotovitve dejanskega stanja Pošti Slovenije nalaga dolžnost posredovanja podatkov o preusmeritvah poštnih pošilk posameznika, za katerega je uveden postopek ugotavljanja prebivališča, hkrati pa omogoča tudi, da se pri dokazovanju in preverjanju istovetnosti stranke postopka iz uradnih evidenc uporablja njena fotografija.

Ker se kot dokaz v postopku lahko uporabi vse, kar je primerno za ugotavljanje stanja stvari in kar ustreza posameznemu primeru, se lahko opravi tudi ogled oziroma preverjanje na terenu. Če uradna oseba v postopku ugotovi, da posameznik prebiva na naslovu, ki ni naslov njegovega prijavljenega prebivališča, posamezniku na podlagi 21. člena ZPPreb-1 v register stalnega prebivalstva prijavi prebivališče na naslovu, na katerem ta dejansko prebiva, oziroma mu po uradni dolžnosti odjavi prebivališče in v register stalnega prebivalstva vpiše naslov v tujini (lahko tudi samo državo, če naslova v tujini ne more ugotoviti), če v postopku ugotovi, da se je odselil z območja

RS. Če uradna oseba v postopku ne more ugotoviti, kje posameznik prebiva, in mu po določbah 19. člena ZPPreb-1 tudi ne more prijaviti zakonskega prebivališča, posamezniku prijava prebivališča na podlagi dokončne odločbe, izdane v tem postopku, preneha.

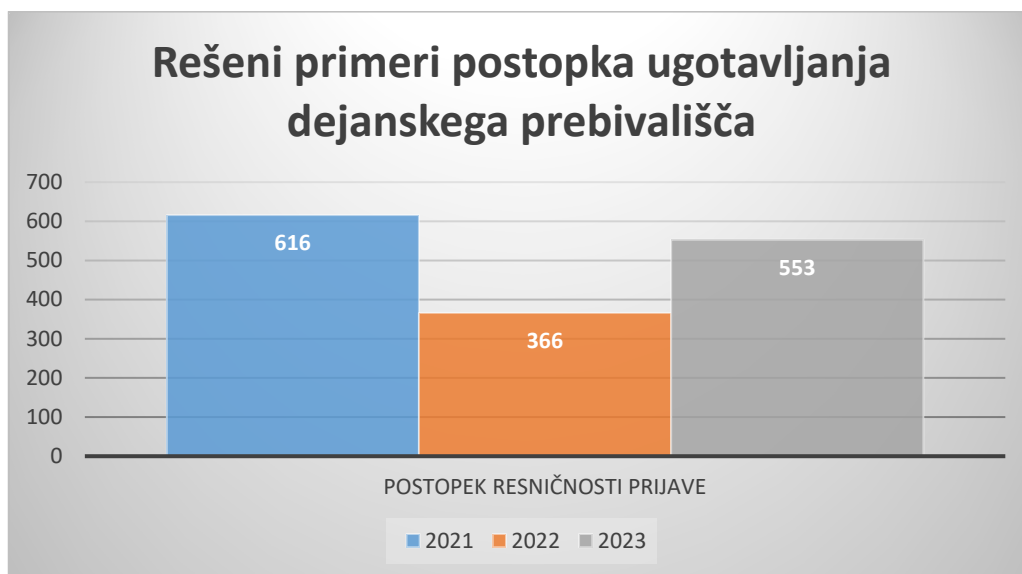
7.1 Potek postopka

1. Upravna enota dobi predlog za ugotavljanje stalnega oziroma začasnega prebivališča od drugega organa (policije, sodišča, CSD, ZZZS, izvršiteljev itd.). Upravna enota lahko dobi predlog za uvedbo postopka tudi od fizične osebe (lastnik nepremičnine, sosed, bivši partner itd.). Predlog za ugotavljanje pa upravna enota po uradni dolžnosti lahko odredi tudi sama. Ko dobimo predlog, najprej preverimo, ali ima posameznik na iskanem naslovu prijavljeno prebivališče. Če se ugotavlja stalno prebivališče, hkrati preverimo tudi, ali ima posameznik prijavljeno začasno prebivališče. Če je bilo ob pregledu registra stalnega prebivalstva ugotovljeno, da je posameznik prijavil prebivališče na drugem naslovu, uradna oseba to ugotovitev zabeleži in o ugotovljenem obvesti predlagatelja postopka. V tem primeru se postopek ne uvede.
2. Če je bilo ugotovljeno, da ima posameznik še vedno prijavljeno prebivališče na naslovu, za katerega je bil podan predlog za postopek ugotavljanja prebivališča, uradna oseba posamezniku pošlje dopis »Obveznost prijave stalnega prebivališča«. Na tem dopisu posameznika opozorimo, da je prijavljen na naslovu, da pa je bila upravna enota obveščena, da na naslovu ne prebiva. Postavimo mu rok 8 dni, v katerem se mora prijaviti na naslovu, kjer dejansko prebiva oziroma se nam mora javiti na poslan dopis z izjavo. Dopis, ki ga pošljemo, se pošlje z osebno vročitvijo, torej naj bi prav posameznik sam prevzel to obvestilo. Če se nam vrne zaprta kuverta z oznako »neznan«, takoj uvedemo postopek ugotavljanja prebivališča. V primeru, da je bilo obvestilo vročeno, čakamo 8 dnevni rok od datuma vročitve. Nato zopet preverimo prebivališče posameznika, ki je bil pozvan za spremembo prebivališča. Če se ta na dano ne odzove, uvedemo postopek ugotavljanja prebivališča.
3. Postopek ugotavljanja prebivališča navadno traja dlje časa v primeru, kadar iščemo posameznika, ki mu ni v interesu, da ga kdorkoli najde. Velikokrat gre za ljudi, ki so v postopku z različnimi institucijami, katere so vložile predlog za postopek ugotavljanja prebivališča. V naslednjem koraku, prav tako kot pri preverjanju resničnosti prijave, najprej preverimo, ali ima urejeno zdravstveno zavarovanje na ZZZS-ju. To naredimo po uradni dolžnosti, hkrati se na ZRSZ-ju preveri zaposlitev posameznika. Vsi ti podatki nam lahko pomagajo pri nadaljnem postopku, in sicer pošljemo vabilo na zaslišanje posamezniku ponovno na naslov, kjer je prijavljen. Pošljemo vabilo na zaslišanje najbližjim sosedom, lastniku nepremičnine in pa predlagatelju uvedbe postopka, če gre

za fizično osebo. Če smo dobili podatek o zaposlitvi posameznika, mu poiskujemo pošto vročiti preko delodajalca.

4. Ko se posameznik in vabljeni odzovejo na vabila, izvedemo zaslišanje. Zaslišanje se izvaja na upravni enoti. Na podlagi zaslišanj je mogoče presoditi o dejanskem prebivališču posameznika. Velikokrat se poslužujemo tudi sodelovanja s policijo, ki opravlja preverjanja na terenu. Uradna oseba na policijo pošlje odredbo za ugotavljanje prebivališča za posameznika. Policija opravi terensko delo, večkrat in ob različnih urah. Ta vse ugotovitve posreduje upravni enoti in so za nas pomembne za zaključevanje postopka. Na podlagi zaslišanj ter vseh ostalih ugotovitev uradna oseba zaključi postopek.
5. Pred zaključkom postopka ugotavljanja prebivališča uradna oseba posameznika seznanj z ugotovljenimi dejstvi. To pomeni, da mu pošlje »Seznanitev pred odločbo«. Če je bilo ugotovljeno, da posameznik ne prebiva na naslovu in nikakor nismo mogli stopiti v stik z njim, se mu seznanitev in kasneje tudi odločba vroči na oglasni deski, kjer bo objavljena. V tem primeru bomo posamezniku objavili naslov prebivališča, kar pa pomeni, da brez stalnega prebivališča ostane tudi brez vseh pravic, katere pridobimo s prijavo stalnega prebivališča. Pri posamezniku, pri katerem je bil ugotovljen nov stalni naslov, mu uradna oseba na podlagi odločbe prijavi novo stalno prebivališče. Odločba je pravnomočna, ko preteče 15-dnevni rok za pritožbo.

Slika 3 prikazuje število rešenih primerov postopka ugotavljanja dejanskega prebivališča.

Slika 3: Rešeni primeri postopka ugotavljanja dejanskega prebivališča
(Vir: po statističnem poročilu MNZ, 2021–2023)

8 ZAKLJUČEK

Proces prijave prebivališča je postopek, ki zagotavlja pravilno evidentiranje prebivalcev v določenem kraju. Kakovost izvajanja tega procesa je bistvena za zagotavljanje natančnosti in učinkovitosti javnih storitev ter za vzpostavljanje zaupanja prebivalcev v državne institucije. Ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti pri procesu prijave prebivališča zahteva celosten pristop, ki vključuje tako tehnološke kot človeške dejavnike. Ena izmed ključnih ugotovitev raziskave je bila, da so natančnost podatkov, učinkovitost postopka in prijaznost do uporabnika glavni kriteriji, po katerih prebivalci ocenjujejo kakovost storitve. Prav tako je bilo ugotovljeno, da so pogoste napake v postopkih prijave prebivališča največkrat posledica človeških napak kot tudi pomanjkljivosti v informacijskih sistemih.

Za izboljšanje kakovosti procesa prijave prebivališča je treba uvesti več ukrepov. Najprej je potrebno izboljšati informacijske sisteme, ki podpirajo ta proces. To vključuje posodobitev programske opreme, zagotavljanje boljše integracije med različnimi bazami podatkov ter uvedbo avtomatiziranih sistemov za preverjanje in validacijo podatkov. Poleg tega je nujno potrebno zagotavljanje stalnega usposabljanja in izobraževanja zaposlenih, ki so vključeni v ta proces. Le tako se lahko zmanjšajo človeške napake in poveča učinkovitost postopkov.

Drugi pomemben vidik je komunikacija s prebivalci. Za izboljšanje zadovoljstva uporabnikov je potrebno zagotoviti jasne in dostopne informacije o postopku prijave prebivališča. To vključuje tako izboljšanje spletnih portalov kot tudi zagotavljanje ustrezne podpore preko telefona in e-pošte. Prav tako je priporočljivo razviti uporabniku prijazne aplikacije, ki bi prebivalcem omogočile enostavno in hitro prijavo prebivališča ter spremljanje statusa njihove vloge.

Za dolgoročno zagotavljanje kakovosti procesa prijave prebivališča je potrebna redna evaluacija in izboljšave sistema. To vključuje spremljanje zadovoljstva uporabnikov, zbiranje povratnih informacij ter prilagajanje procesov na podlagi teh informacij. Pomembno je, da institucije, ki upravljajo s procesom prijave prebivališča, razvijejo kulturo nenehnih izboljšav in inovacij.

Na koncu potrebno poudariti, da kakovost procesa prijave prebivališča ni le tehnično vprašanje, temveč tudi vprašanje upravljanja in organizacijske kulture. Vzpostavitev učinkovitih in uporabniku prijaznih procesov zahteva sodelovanje vseh deležnikov, vključno z javnimi uslužbenci, tehnološkimi strokovnjaki in samimi prebivalci. S skupnimi prizadevanji in stalno usmerjenostjo k izboljšavam lahko dosežemo visoko raven kakovosti, ki bo prispevala k boljši organizaciji in upravljanju prebivalstva ter k večjemu zaupanju v javne storitve.

9 VIRI IN LITERATURA

Finančna uprava Republike Slovenije, Rezidentstvo. Pridobljeno iz naslova 18.3.2024: <https://www.google.com/search?q=vpliv+na+ekonomsko+stanje>

Finančna uprava Republike Slovenije, Rezidentstvo. Pridobljeno iz naslova 5. 4. 2024: <https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/financna-uprava-republike-slovenije/>

Humanitarno društvo, Pravo za vse. Pridobljeno iz naslova 21. 3. 2024: <https://www.pravozavse.si/prijava-prebivalisca/>

Lexi, umetna inteligenca za pravnike (2020). Pridobljeno 8. 5. 2024 iz naslova: <https://www.iusinfo.si/medijsko-sredisce/dnevne-novice/270920>

Maribor24.si, Koliko ljudi prejema denarno pomoč. Pridobljeno iz naslova 27. 5. 2024: <https://maribor24.si/slovenija/dnevna-koliko-ljudi-prejema-denarno-socialno-pomoc/>

Pravni SOS (2020). Pridobljeno 8. 5. 2024 iz naslova: <https://www.pravnisos.si/objava/>

Republika Slovenija, e-uprava. Pridobljeno iz naslova 19. 3. 2024: <https://e-uprava.gov.si/si/podrocja/sociala-zdravje-smrt/socialne-pomoci/denarna-socialna-pomoc.html>

Republika Slovenija, Prebivališče. Pridobljeno iz naslova 18. 3. 2024: <https://www.gov.si teme/prebivalisce/>

Republika Slovenija, Denarna socialna pomoč. Pridobljeno iz naslova 3. 4. 2024: <https://www.gov.si teme/denarna-socialna-pomoc/>

Statistični urad Republike Slovenije. Pridobljeno iz naslova 4. 4. 2024: <https://www.stat.si/obcine/sl/Theme/Index/PrebivalstvoSelitveni>

Colja, A., 2021. *Zakon o prijavi prebivališča*. Ljubljana. MNZ